

FIȘA DISCIPLINEI

Anul universitar 2025/2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	UNIVERSITATEA DIN BUCUREȘTI
1.2. Facultatea	ISTORIE
1.3. Departamentul	DIAAIA
1.4. Domeniul de studii	ISTORIE
1.5. Ciclul de studii	LICENȚĂ
1.6. Programul de studii	ISTORIE

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	Istoria antică a României. Romani, romanici și barbari la Dunărea de Jos în sec. III-VI						
2.2. Titularul activităților de curs	Prof.dr. Ioan Carol Opreș						
2.3. Titularul activităților de seminar	Prof.dr. Ioan Carol Opreș						
2.4. Anul de studiu	I	2.5. Semestrul	2	2.6. Tipul de evaluare	Examen	2.7.Regimul disciplinei	DOB

3. Timpul total estimat

3.1. Număr de ore pe săptămână	3	3.2. Din care Curs	2	3.3. Seminar	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	42	3.5. Din care Curs	28	3.6. Seminar	14
Distribuția fondului de timp					
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					12
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					12
Pregătire seminare/ laborator, teme, referate, portofolii și eseuri					9
Tutorat					
Alte activități					
3.7. Total ore de studiu individual					33
3.8. Total ore pe semestru					75
3.9. Număr de credite					3

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	-----
4.2. de competențe	-----

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	-----
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	-----

6. Rezultatele învățării

Cunoștințe	Studentul/absolventul descrie într-o manieră coerentă principalele evenimente și fenomene istorice în cadrul fiecărei epoci. Studentul/absolventul descrie și clasifică conceptele fundamentale și terminologia specifică privind evenimentele și fenomenele istorice în funcție de epocă și spațiu. Studentul/absolventul poate dezvolta concepte și teorii noi, utilizează analiza riguroasă a surselor primare și secundare, interpretarea critică a acestora, formularea ipotezelor testabile și validarea lor prin dovezi istorice, cunoaște literatura de specialitate.
Aptitudini	Studentul/absolventul face conexiuni între fenomene istorice complexe și aplică metodele de cercetare specifice domeniului istoric. Studentul/absolventul aplică conceptele istorice și utilizează terminologia potrivită pentru analizarea evenimentelor și contextelor specifice, din perspectiva temporală și geografică. Studentul/absolventul formulează argumente solide, utilizând o metodologie specifică studiului istoric.
Responsabilitate și autonomie	Studentul/absolventul gândește autonom și analizează critic fenomene istorice în funcție de epocă și din perspectiva diacronică Studentul/absolventul formulează interpretări argumentate ale fenomenelor istorice, folosind în mod adecvat terminologia de specialitate. Studentul/absolventul formulează interpretări argumentate ale fenomenelor istorice, folosind în mod adecvat metodologia de specialitate.

7. Conținuturi

7.1. Curs	Metode de predare	Observații
Descriere curs Cursul prezintă evoluția civilizației romane și postromane în spațiul daco-moesic, între sec. I-VII p.Chr.). Impunerea structurilor romane, odată cu organizarea noilor provincii, în sec. I-II, a avut drept consecință un intens proces de urbanizare – orașe romane și grecești, integrare economică și culturală. Civilizația romană a cuprins și lumea satelor, deopotrivă. Romanizarea a diminuat în Dacia după retragerea aureliană, dar influxurile permanente venite din lumea sud-dunăreană (inclusiv demografice) au contribuit la extinderea și perpetuarea romanizării în spațiul vechii Dacii. Stăpânirea romană se va perpetua în zonă (la sudul Dunării și parțial/fluctuant și la nordul fluviului) până în sec. VII, odată cu căderea limesului, în timpul invaziile slavilor. Prezența romană la Dunărea de Jos, pe parcursul a aproape șapte secole a dus, de asemenea, la asimilarea elementelor barbare, fiind stimulată în cea dea doua parte a perioadei și de difuziunea creștinismului pe cele două maluri ale fluviului. Procesul istoric al romanizării Daciei și a Moesiei a constituit elementul central și esențial în etnogeneza românilor. Cursul urmărește ansamblul fenomenelor istorice petrecute în acest interval cronologic, prezentate mai sus, din perspectiva surselor narative, epigrafice și arheologice cunoscute în stadiul actual al cercetării. Tematică curs 1. Introducere în terminologia antichității romane: precizări terminologice (Principat/Dominat; Imperiul roman târziu; antichitate târzie; paleocreștinism; roman- romanic-barbar, <i>limes-limitanei</i>, elementele fundamentale în diplomația romană: <i>amicitia</i>, <i>deditio</i>, <i>foedus-foederati</i> etc.).	Prelegere/ prezentare multimedia - proiecție comentată de imagini din baza tematică/ dezbateri (ppt), analiza surselor istorice Prezentare ppt pentru fiecare curs	-----

2. Principalele momente ale avansării stăpânirii romane la Dunărea de Mijloc și de Jos (sec. I a.Chr. – sec. I p.Chr.). Crearea și organizarea provinciei Moesia.		
3. Organizarea politico-administrativă a Daciei romane. Armata romană din Dacia. Structuri urbane și rurale din Dacia romană. Populația Daciei romane (autohtoni și coloniști). Problema romanizării.		
4. Organizarea militară și administrativă a provinciilor de la Dunărea de Jos în epoca Dominatului (sec. IV-VII p.Chr.). Prezența romană pe malul de nord al Dunării în epoca Dominatului (sec. IV-VI).		
5. Dacii liberi din vest și relațiile lor cu Imperiul roman. Costobocii și relațiile lor cu Imperiul roman. Carpii – istorie și cultură materială. Configurația demografică a Munteniei în sec. II-III p.Chr.		
6. Invaziile barbare din provinciile de la Dunărea de Jos (Dacia și Moesia) (a. 238- 270).		
7. Izvoare literare și arheologice referitoare la sfârșitul stăpânirii romane în Dacia.		
8. Goții și relațiile lor cu populația autohtonă. Cultura Sântana de Mureș-Cerneahov.		
9. Dominația hunică la Dunărea de Mijloc și de Jos (sec. IV-V).		
10. Prezența gepizilor pe teritoriul Daciei și relațiile cu populația autohtonă. Slavii și relațiile lor cu populația autohtonă. Avarii și relațiile lor cu populația autohtonă. (sec. V-VIII).		
11. Creștinism în evoluție istorică în spațiul fostei Dacii romane și al provinciei Scythia până la începutul sec. VII p.Chr.		
12. Cultura materială a populației locale din spațiul fostei Dacii în sec. IV-VII. Despre etape ale etnogenezei românilor.		
Bibliografie:		
Vide infra		
7.2 Seminar	Metode de predare	Observații
1. Introducere în studiul istoriei antice a României (mileniul I p.Chr.). Repere bibliografice. Introducere în geografia istorică a Daciei romane. Principalele surse cunoscute.	prezentare multimedia (ppt) - proiecție comentată de imagini din baza tematică/ dezbateri	-----
2. Romani și barbari pe Columna traiană. <i>Bellum Dacicum</i> al împăratului Traian (Secția Lapidarium – Muzeul Național de Istorie a României)		
3. Romani și barbari pe Monumentul triumfal de la Adamclisi (<i>Tropaeum Traiani</i>).		
4. Diplomele militare – surse epigrafice ale istoriei romane		
5. Antichități ale epocii migrațiilor. Arheologie a culturii Sântana de Mureș - Cerneahov, hunică, gepidică		
6. Tezaure din epoca migrațiilor (Secția Tezaur – Muzeul Național de Istorie a României)		
7. Mărturii arheologice ale creștinismului pe teritoriul Daciei și Scythiei Minor (sec. IV-VII).		
Bibliografie:		
Pachetul general		
Lecturi obligatorii: pachetul general în format electronic (word/ pdf) și lectură suplimentară din Istoria Românilor, Tratat, vol. II, Daco-romani, romanici, alogeni, coord. Prof.dr. Dumitru Protase, prof.dr. Alexandru Suceveanu, București, București, 2000, cap. V, Populațiile migratoare pe teritoriul Daciei, pag. 678-737 (respectiv Goții, Hunii, Gepizii, Avarii, Slavii).		

Bibliografie selectivă aferentă cursului:

Tratatul de Istorie a Românilor, Academia Română

□ Istoria românilor, vol. I. Moștenirea timpurilor îndepărtate, coord. Acad. Mircea Petrescu-Dâmbovița, membru coresp. al Academiei Române Alexandru Vulpe, Academia Română, Secția de Științe Istorice și Arheologice, Editura Enciclopedică, București, 2001. VEZI cap. VIII. Burebista și cap. IX. Istoria Daciei de la Burebista până la cucerirea romană.

□ Istoria românilor, vol. II. Daco-romani, romanici, alogeni, coord. prof.dr. Dumitru Protase, cerc.pr. I dr. Alexandru Suceveanu, Academia Română, Secția de Științe Istorice și Arheologice, Editura Enciclopedică, București, 2001.

□ Istoria românilor, vol. III. Genezele românești, coord. Acad. Ștefan Pascu, Acad. Răzvan Theodorescu, Academia Română, Secția de Științe Istorice și Arheologice, Editura Enciclopedică, București, 2001. VEZI capitolul Izvoarele istoriei românilor în sec. VII-XIV, semnat de acad. Ștefan Pascu, este cap. I. Zorii unei noi epoci (secolele VII-VIII).

Dicționare, enciclopedii, monografii.

□ Dicționar de istorie veche a României (Paleolitic – sec. X), coord. D.M. Pippidi, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1976.

□ Enciclopedia civilizației romane (coordonator științific Dumitru Tudor), Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1982.

□ Enciclopedia Arheologiei și Istoriei Vechi a României, vol. I (A-C), vol. II (D-L), vol. III (M-Q), Editura Enciclopedică, București, 1994/1996/2000 (coordonator științific Constantin Preda).

□ FHDR – Fontes Historiae Daco-Romaniae – Izvoarele istoriei României, București, I De la Hesiod la Itinerarul lui Antoninus (1964); II De la anul 300 până la anul 1000 (1970);

□ N. Gudea - I. Ghiurco, Din istoria creștinismului la români, Oradea, 1988.

□ M. Macrea, Viața în Dacia romană, București, 1969.

□ Coriolan Opreanu, Dacia romană și barbaricum, Editura Mirton, Timișoara, 1998.

□ Constantin C. Petolescu, Scurtă istorie a Daciei romane, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1995.

□ Constantin C. Petolescu, Dacia și Imperiul roman. De la Burebista până la sfârșitul Antichității, Editura Teora, București, 2000.

□ C.C. Petolescu, Dacia. Un mileniu de istorie, Editura Academiei Romane, 2010.

□ I. I. Russu, Etnogeneza Românilor. Fondul autohton traco-dacic și componenta latino-romană, București, 1981

□ Dumitru Tudor, Arheologia romană, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1976.

□ R. Vulpe, I. Barnea, Din istoria Dobrogei. Romanii la Dunărea de Jos, vol. II, București, 1968.

□ Al. Suceveanu, Al. Barnea, La Dobroudja romaine, Bucarest, 1991.

13. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

□ Conținuturile disciplinei sunt esențiale pentru cunoașterea istoriei antice a Daciei romane și post-romane, cât și a spațiului sud-dunărean al Moesiei până la părăsirea liniei Dunării de către romani (bizantini) în sec. VII p.Chr. Conținuturile cursului și ale seminarului sunt în acord cu situațiile profesionale cele mai frecvent întâlnite în practica de cercetare arheologică de teren sau de cabinet, de conservare și valorificare a bunurilor mobile și a siturilor/ monumentelor istorice, de management și de promovare a siturilor și monumentelor istorice. Disciplina se adresează în egală măsură pregătirii specialiștilor din institutele de cercetare de profil arheologic și din universități, celor din muzee și din aparatul administrativ al direcțiilor județene de cultură, cât și viitorilor profesori din învățământul preuniversitar, operatori culturali și turistici etc.

14. Evaluare

Tip de activitate	9.1. Criterii de evaluare	9.2. Metode de evaluare	9.3. Pondere din nota finală
9.4. Curs	participare la curs 75% și grad de implicare în dezbateri	Eseu istoric pe temă dată, realizat în timp determinat (evaluare realizată online, prin intermediul platformei digitale a cursului). participare la dezbateri/	70 p.

		calitatea intervențiilor/ formularea unor puncte de vedere pertinente cu privire la bibliografia consultată	
9.5. Seminar	participare la seminar 75% grad de implicare în dezbaterile temelor proapse		20 p. <

Data Completării
29.09.2025

Semnătura titularului de curs
Prof.dr. Ioan Carol Opreș
01.10.2025

Semnătura titularului de seminar
Prof.dr. Ioan Carol Opreș

Data avizării în
departament

Semnătura Directorului de
Departament

